

Carrer Portal Nou, 7 - GIRONA
Tel. 972 22 50 44
www.cinematruffaut.com
a.e: info@cinematruffaut.com

MEMBRE DE LA XARXA

CARMEN Y LOLA

Espanya, 2017

Direcció i guió: Arantxa Echevarria

Intèrprets: Zaira Morales, Rosy

Rodriguez, Moreno Borja,

Carolina Yuste

Durada: 102 min

Gènere: drama

Idioma: castellà

Data d'estrena: 05/10/2018

Un amor en contra del propi món

Formada com a documentalista, la bilbaïna Arantxa Echevarria ha explicat que *Carmen y Lola*, la seva primera ficció, s'origina en el fet d'haver vist una fotografia que mostra una parella de gitanes d'esquenes en el seu casament, al qual no va assistir-hi ningú: una imatge que li evidenciava que aquestes dues dones havien estat excloses de la seva comunitat, però que també li feia imaginar les seves dificultats per viure'n al marge. Aquesta fotografia, però, també convida a la imaginació romàntica: el sentiment d'estranyesa i l'exclusió que pot intensificar els vincles de la passió amorosa lligada a l'aposta de viure-la en contra del món. L'amor, encara, com una experiència subversiva. En tot cas, a partir d'una imatge que va colpir-la, Arantxa Echevarria va documentar-se recollint el testimoni de gitanes lesbianes contactades a través de les xarxes socials. Una recerca sociològica destinada a construir una narració amb un argument universal: el desig amorós que, contrariant les normes socials, esclata com una veritat ineludible, encara que, en aquest cas, la diferent consciència o experiència de la identitat sexual fa que el reconeixement del sentiment compartit no sigui simultani. És així que *Carmen y Lola* narra la relació amorosa (lligada al descobriment de la pròpia sexualitat) entre dues adolescents diferents entre sí (una estudia i, vista com una estranya, no accepta el rol assignat; l'altra vol ser perruquera i, en principi, desitja casar-se amb tots els rituals previs) que, de manera inevitable, ensopeguen amb les seves famílies i el seu món. Concentrant-se en aquest enamorament, Echevarria mostra una sensibilitat atenta a les mirades i a la sensualitat dels gestos. I aposta per una llibertat que les seves protagonistes van conquerir en els no-llocs urbans on es troben d'amagat creant-hi un territori afectiu del qual, però, hauran d'escapar. *Carmen y Lola* es presenta com una pel·lícula que vol vindicar la llibertat individual per sobre de normatives socials que no només són pròpies d'una determinada comunitat: la llibertat d'uns gestos, d'unes actituds, que a la vegada poden transformar la societat fins i tot en el cas de grups dels quals se suposa que funcionen com un món tancat on encara perseveren més radicalment els mandats patriarcals. En relació amb aquests supòsits, però, la pel·lícula ha sigut discutida i s'ha fet problemàtica fins i tot abans de ser

estrenada comercialment. A partir de les imatges del tràiler de *Carmen y Lola* i del fet que la seva directora, Arantxa Echevarria, hagués declarat que dona veu pública a les gitanes lesbianes perquè aquestes, malauradament, no en tenen, col·lectius de gitanes feministes han lamentat que una "paya" cregui que pot parlar per elles i que, a més, aporti una imatge de la comunitat gitana farcida de tòpics i prejudicis. Es fa difícil contradir qui se sent (o només s'intueix) retratat de manera estereotipada des de fora. Tot i la seva voluntat antropològica, que vol reflectir-se en determinats rituals i amb els «mercadillos» dels barris populars de Madrid amb parades de gitanos, Echevarria retrata un món amb tots els tòpics i supòsits que se li atribueixen? D'altra banda, tot i la delicadesa dels gestos amorosos, el film cau finalment en cert histrionisme de «culebrot» televisiu? Crec que la pel·lícula és prou digna i honesta per convidar a pensar-hi. Sens dubte, pot discutir-se, però el que sembla indiscutible és la força de les seves dues actrius protagonistes, Zaira Morales i Rosy Rodriguez, alienes a cap experiència interpretativa prèvia. Han tingut la valentia per representar dues gitanes lesbianes? O això vol dir precisament que pertanyen a una comunitat més diversa i complexa del que se suposa? Tampoc està malament que un film planteji dubtes i preguntes.

Imma Merino
Col·lectiu de crítics de cinema de Girona